

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudkyň Mgr. Olgy Zimové a Mgr. Ing. Silvie Svobodové v právní věci

žalobce: **T. M.**
bytem X.

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 3. 2025, č. j. X, sp. zn. 144/2025,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 12. 3. 2025, č. j. X, sp. zn. 144/2025, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 3 000 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje A.

Odůvodnění:

Stručné vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalované, jímž žalovaná zamítla jeho odvolání proti rozhodnutí Územní správy sociálního zabezpečení pro hlavní město Prahu a Středočeský kraj, Pražské správy sociálního zabezpečení („PSSZ“), ze dne 20. 1. 2025, č. j. X, sp. zn. 313/OSVC/OST/3/25 („prvostupňové rozhodnutí“), ve věci nevyhovění podané námitce promlčení dluhu na pojistném a penále ve výši 26.780 Kč dle ustanovení § 18 odst. 1, 2 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti („zákon o pojistném“), v tomto znění „*ve věci dlužných záloh na pojistné za měsíce částečně červenec 2024 až prosinec 2024 ve výši 19 962 Kč, penále z doplatku na pojistném za rok 2022 ve výši 165 Kč, penále z doplatku na pojistném za rok 2023 ve výši 55 Kč, penále ze záloh na pojistné za rok 2022 ve výši 2 255, penále ze záloh na pojistné za rok 2023 ve výši 2 439 Kč a penále ze záloh na pojistné za rok 2024 ve výši 1 904 Kč*“, a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

Napadené rozhodnutí

2. Z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí vyplynulo, že na základě chybně zpracovaného přehledu o příjmech a výdajích žalobce za rok 2013 z důvodu nesprávného posouzení výkonu samostatné výdělečné činnosti žalobce ze strany PSSZ byl žalobci vrácen přeplatek ve výši 41.598 Kč. Poté, co žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalované ve věci přiznání starobního důchodu, kterou požadoval započtení roku 2013 pro výpočet starobního důchodu, byla provedena kontrola a přehled o příjmech a výdajích žalobce za rok 2013 byl opraven tak, že byl stanoven nový přeplatek na pojistném za rok 2013 ve výši 18.923 Kč (od původně vráceného přeplatku 41.598 Kč bylo odečteno dlužné pojistné 22.675 Kč). Dne 9. 1. 2025 bylo provedeno ze strany PSSZ přemístění plateb za roky 2013 - 2024 dle ustanovení § 22a zákona o pojistném, čímž byl dluh na pojistném roku 2013 ve výši 22 675 Kč uhrazen. Žalobci bylo dne 14. 1. 2025 doručeno vyúčtování ze dne 9. 1. 2025 s novou dlužnou částkou ve výši 26.780 Kč.
3. Žalobce podal námitku promlčení, již PSSZ prvostupňovým rozhodnutím nevyhověla. V odvolání proti prvostupňového rozhodnutí namítl žalobce opět promlčení svého dluhu na pojistném za rok 2013 s odkazem na uplynutí desetileté promlčení lhůty dle § 18 odst. 1 první věta zákona o pojistném, přičemž dle žalobce došlo nejen k promlčení, ale i k prekluzi.
4. O odvolání rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím. V něm uvedla, že přemístěním plateb za roky 2013 – 2024 ze dne 9. 1. 2025 došlo k uhrazení dlužného pojistného za rok 2013 ve výši 22.675 Kč, přičemž „v té době“ ještě nebyla ze strany žalobce námitka promlčení podána. Žalobci tak vznikla účast na důchodovém pojištění v tomto roce a následně PSSZ vystavila nový evidenční důchodového pojištění za rok 2013, na základě kterého může být přepočítána výše starobního důchodu žalobce. Dle žalované jde o nestandardní postup ku prospěchu žalobce, neboť správně mělo být žalobci zasláno vyúčtování za rok 2013 na základě jím opraveného přehledu příjmů a výdajů. Bylo by pak na jeho uvážení, zda podá námitku promlčení, která by v daném případě byla oprávněná, nebo dluh na pojistném uhradí. V případě oprávněné námítky promlčení by PSSZ nemohla daný dluh na pojistném dále vymáhat, ale žalobci by nebyl rok 2013 započten pro výpočet starobního důchodu. Pokud by rok 2013 započít chtěl, musel by dluh na pojistném za rok 2013, i přes

Shodu s prvopisem potvrzuje A.

oprávněnost námitky promlčení, uhradit. Prekluzi zákon o pojistném vůbec nezná, ve vztahu k pojistnému může dojít pouze k jeho promlčení; k zániku práva tedy nedošlo.

Žaloba

5. Žalobce, shodně jako v odvolání, namítal promlčení práva předepsat doplatek na pojistném za rok 2013, kdy mu PSSZ chybně vrátila vyšší přeplatek, než mu náležel. Splatnost pojistného za rok 2013 nastala nejpozději v dubnu 2014 (přesné termíny zná žalovaná). Dle žalobce byl však první úkon ze strany PSSZ k zjištění výše dlužného pojistného učiněn až v prosinci 2024 v souvislosti s žádostí žalobce o informaci ze dne 10. 12. 2024, kdy PSSZ konečně přiznala své pochybení ve věci. Dne 14. 1. 2025 žalobce obdržel od PSSZ krátký přípis, kterým byl informován o tom, že došlo k opravě jeho přehledu o příjmech a výdajích od roku 2013 do roku 2023 a že mu vznikl na pojistném dluh ve výši 19 962 Kč a bylo předepsáno penále 6 818 Kč, celkem tedy činí výše dlužné částky 26 780 Kč. Žádný platební výměr vydán nebyl. Žalobce dále uvedl, že argumentace žalované přemístěním plateb za roky 2013 – 2024 dle § 22a zákona o pojistném je v rozporu se zákonem, neboť přemístění plateb bylo provedeno až po desetileté promlčecí lhůtě, která počala běžet od splatnosti pojistného za rok 2013. Nikdy v průběhu doby od dubna 2014 do května 2024 žalovaná žalobce neinformovala o tom, že by měl nedoplatek. Dluh je tak dle žalobce promlčen a žalobce není povinen ho uhradit. Uvedl, že promlčení namítal již v rámci žaloby projednávané Městským soudem v Praze pod sp. zn. 2 Ad 31/2024.
6. Žalobce namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, které mělo primárně řešit otázku promlčení, což se nestalo. Dle žalobce není v napadeném rozhodnutí ani jednou odkaz na § 18 odst. 1 zákona o pojistném, žalovaná neprovedla žádný právní rozbor a výpočet lhůt prokazující, zda k promlčení došlo nebo nedošlo, neuvedla, od jakého data se počítá promlčecí lhůta, kdy byla provedena kontrola zpracování přehledu o příjmech a výdajích za rok 2013, ani kdy bylo zjištěno ono pochybení.
7. Žalobce proto navrhl, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil.

Vyjádření žalované k žalobě a další podání účastníků

8. Ve vyjádření ze dne 25. 5. 2025 žalovaná s odkazem na odbornou literaturu uvedla, že uplynutím promlčecí doby (v tomto případě duben 2024) žalobci sice vzniklo právo uplatnit námitku promlčení, nedochází však k zániku práva. Pokud žalobce tvrdí, že promlčení dluhu na pojistném namítal již v rámci podané žaloby projednávané pod sp. zn. 2 Ad 31/2024 slovy „... dle mého názoru dnes jak po více jak deseti letech toto již asi není možné ...“, uvedené nelze brát jako námitku promlčení podanou vůči příslušnému správnímu orgánu. Dle žalované podal žalobce námitku promlčení dluhu na pojistném až 14. 1. 2025, proto PSSZ postupovala při přemístění plateb dne 9. 1. 2025 v souladu se zákonem, neboť tehdy námitka ještě nebyla podána. Žalobce „si musí vybrat“ – buď bude dluh dobrovolně uhrazen, čemuž promlčení nebrání (nejde o prekluzi) a „pojištěná doba“, což znamená plně uhrazená doba, bude pro důchod zhodnocena, nebo dluh neuhradí a rok 2013 nebude do pojištěné doby pro jeho nárok na důchod započten.
9. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby.
10. V replice 16. 6. 2025, doplněné 26. 6. 2025, žalobce kromě zopakování žalobní argumentace poukázal na to, že žalovaná ignorovala podstatnou skutečnost, a sice uvedení data, kdy „došlo k následné kontrole“. Dle žalobce teprve na základě jeho žádosti v prosinci 2024 provedla PSSZ první úkon ke zjištění výše pojistného za rok 2013, a proto přemístění plateb Shodu s prvopisem potvrzuje A.

dne 9. 1. 2025 bylo provedeno po desetileté promlčecí lhůtě. Vyjádření žalované, že žalobcova námitka promlčení podaná 14. 1. 2025 je opožděná, neboť ji měl podat před přeumístěním plateb 9. 1. 2025, je směšné až trapné, nemá oporu v zákoně ani v soudní praxi; námitku promlčení samozřejmě dříve podat nemohl, když nevěděl, že mu bude pojistné za rok 2013 žalovanou účtováno. Žalobce v tomto směru argumentoval také tím, že ani námitka promlčení podaná žalobcem v případném soudním řízení k žalobě žalované o zaplacení pojistného za rok 2013 by nemohla být opožděná, a nadto z opatrnosti namítl promlčení dluhu již v řízení sp. zn. 2 Ad 31/2024, tedy jednoznačně před 9. 1. 2025. Žalobce dále uvedl, že přípis žalované z 14. 1. 2025 nepovažuje za platební výměr či konečné rozhodnutí, pouze za informaci. Nesouhlasil také s vysvětlením žalované, že do doby důchodového pojištění lze uznat pouze pojištěnou, to znamená uhrazenou dobu, neboť fakticky žalobce v roce 2013 pojistné platil a tedy pojištěn byl.

11. Ve vyjádření k replice z 8. 7. 2025 žalovaná neuvedla žádnou novou podstatnou argumentaci.
12. Ve své dalším vyjádření z 30. 7. 2025, doplněném 31. 7. 2025, žalobce uvedl, že žalovaná nechápe podstatu soudního sporu. Nesprávná účetní operace ze strany žalované, kterou došlo k vrácení větší finanční částky přeplatku, nemůže anulovat rok 2013 z výpočtu starobního důchodu. Pakliže by tomu tak bylo, bylo by ustanovení o promlčení v zákoně o pojistném nadbytečné a byl by porušen princip právní jistoty, neboť žalovaná by mohla žádat po poplatníkovi plnění kdykoliv v budoucnu s tím, že nesprávně vyměřila pojistné.

Posouzení věci Městským soudem v Praze

13. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť žádný z účastníků jeho nařízení nepožadoval a jednání nebylo třeba nařizovat ani za účelem dokazování, jelikož soud nepokládal za potřebné provádět důkazy nad rámec toho, co plyne ze správního spisu; účastníci řízení ani doplnění dokazování nenavrhovali. Žalobcem navržené důkazy soud neprovedl, neboť jsou součástí spisového materiálu žalované, z nějž soud při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí vychází a jímž se dle ustálené judikatury důkaz neprovádí.
14. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, podle § 65 a následujících zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního („s. ř. s.“), v rozsahu žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
15. Žaloba je důvodná.
16. Soud vyšel z následující právní úpravy:
17. Podle § 18 odst. 1 zákona o pojistném, *právo předepsat dlužné pojistné se promlčuje za 10 let ode dne splatnosti. Byl-li proveden úkon ke zjištění výše pojistného nebo jeho vyměření, plyne nová promlčecí lhůta ode dne, kdy o tom plátce pojistného dozvěděl.*
18. Podle § 14a odst. 3 zákona o pojistném, *doplatek na pojistném je splatný nejpozději do osmi dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, za který se pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti platí.*
19. Podle § 15 odst. 1 věta první zákona o pojistném, *osoba, která aspoň po část kalendářního roku vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, s výjimkou osoby, jejíž daň z příjmu za dané zdaňovací období je rovna paušální dani, je povinna podat příslušné územní správě sociální*

Shodu s prvopisem potvrzuje A.

zabezpečení nejpozději do jednoho měsíce ode dne uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok, na předepsaném tiskopise přehled o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok.

20. Podle § 22a zákona o pojistném odst. 2, *má-li osoba samostatně výdělečně činná splatný závazek vůči územní správě sociálního zabezpečení, použije se její platba v tomto pořadí:*
- a) nejstarší nedoplatky pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,*
 - b) běžné platby pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,*
 - c) penále z dlužného pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,*
 - d) pokuty.*
21. Ze správního spisu vyplynuly následující podstatné skutečnosti:
22. Přípisem datovaným 18. 12. 2024 sdělila PSSZ žalobci, že „ (...) po provedeném šetření dne 13. 12. 2024 bylo zjištěno, že Přehled o příjmech a výdajích za rok 2013 (...) byl chybně vyúčtován (...) a veškeré uhrazené pojistné bylo vráceno dne 22. 4. 2014 na účet uvedený v přehledu. Následně bude provedena oprava vyúčtování za rok 2013 a (...) Vám bude zasláno opravené vyúčtování s případnou dlužnou částkou a pokyny k úhradě. (...)“.
23. PSSZ byl vyhotoven „Přehled pohledávek k 9. 1. 2025“, datovaný téhož dne, adresovaný žalobci. Jedná se o sjetinu obsahující „stav pohledávek k 9. 1. 2025“ za roky 1993 - 2024 s vyčíslením konečné dlužné částky 26 780 Kč. Žalobci byl doručen dne 14. 1. 2025.
24. Dne 14. 1. 2025 žalobce v přípisu nazvaném „Vyjádření k pohledávce ve výši 26.780 Kč“ uvedl, že pohledávku ve výši 26.780 Kč nemůže uznat a namítá její promlčení s odkazem na desetiletou promlčecí lhůtu.
25. Dne 20. 1. 2025 vydala PSSZ prvostupňové rozhodnutí, kterým se nevyhovuje podané námitce promlčení žalobce „ve věci dlužných záloh na pojistné za měsíce částečně červenec 2024 až prosinec 2024 ve výši 19 962 Kč, penále z doplatku na pojistném za rok 2022 ve výši 165 Kč, penále z doplatku na pojistném za rok 2023 ve výši 55 Kč, penále ze záloh na pojistné za rok 2022 ve výši 2 255, penále ze záloh na pojistné za rok 2023 ve výši 2 439 Kč a penále ze záloh na pojistné za rok 2024 ve výši 1 904 Kč“. Také dle odůvodnění prvostupňového rozhodnutí se podaná námitka promlčení týká „promlčení pojistného za roky 2022 až 2024“. PSSZ dále uvedla, že po opravě chybně zpracovaného přehledu o příjmech a výdajích za rok 2013 byla provedena oprava zúčtování přehledu za roky 2013 až 2023 s dlužnou částkou 26.780 Kč a „Na základě výše uvedeného pojistné ve výši 19.962 Kč a penále z doplatku na pojistném za roky 2022 a 2023, penále ze záloh na pojistné za rok 2022 až 2024 není promlčeno.“.
26. V odvolání proti prvostupňového rozhodnutí namítl žalobce opět promlčení pohledávky žalované na dlužné pojistné za rok 2013 s odkazem na § 18 odst. 1 první věta zákona o pojistném. Uvedl, že k nesprávně vrácenému přeplatku ze strany PSSZ došlo v dubnu 2014. V následujících letech 2014 až 2023 žalobce na svém důchodovém účtu žádné nedoplatky neměl, což dokládá i vyúčtováním záloh na pojistné na důchodové pojištění za rok 2022 z 8. 6. 2023, kdy v součtu za všechny předcházející roky dlužil 175 Kč. PSSZ nedoplatek zjistila, navíc až po upozornění žalobce, v prosinci 2024, ve vazbě na § 18 odst. 1 zákona o pojistném

Shodu s prvopisem potvrzuje A.

tak došlo dle žalobce nejen k promlčení, ale i k prekluzi, protože právo nebylo v zákonné lhůtě PSSZ uplatněno.

27. Dne 12. 3. 2025 rozhodla o odvolání žalovaná napadeným rozhodnutím.
28. Soudu je známo z úřední činnosti, že v řízení vedeném mezi týmiž účastníky bylo rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 4. 2. 2026, č. j. 2 Ad 31/2024-97, zrušeno rozhodnutí žalované ze dne 31. 7. 2024, kterým byly zamítnuty námitky žalobce proti rozhodnutí žalované z 29. 5. 2024, jím byl žalobci přiznán ode dne 5. 5. 2024 starobní důchod ve výši 17 475 Kč měsíčně. V tomto řízení žalobce namítal, že žalovaná nezapočetla období celého roku 2013 do doby jeho pojištění. V průběhu řízení žalovaná svůj závěr korigovala a připustila chybné vyúčtování přehledu o příjmech a výdajích žalobce za rok 2013, který byl poté opravou zpracován dle skutečnosti tak, že žalobci vznikla za tento rok účast na důchodovém pojištění s přeplatkem 18 923 Kč. Žalovaná v tomto řízení předložila rovněž rozhodnutí z 28. 4. 2025, kterým byl žalobci starobní důchod od 5. 5. 2024 zvýšen na částku 17 821 Kč měsíčně kvůli dodatečnému započtení doby pojištění v roce 2013.
29. Skutkový stav tak, jak vyplývá ze správního spisu, mezi účastníky sporný není.
30. V podané žalobě soud vymezil dva žalobní body.
31. Za prvé žalobce namítá, že žalovaná v rozporu se zákonem i přes jím vznesenou námitku promlčení nároku předepsat doplatek pojistného za rok 2013 přeumístila jeho platby pojistného z posledních let tak, že tím došlo k uhrazení tohoto dluhu na pojistném za rok 2013.
32. Za druhé žalobce namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, které se dle žalobce v otázce promlčení dluhu na pojistném za rok 2013 nezabývá meritem věci a k němu se vztahující argumentací žalobce v odvolání a v předchozí námitce promlčení. Dluh na pojistném se týká roku 2013, ve kterém žalobce platil zálohy na pojistné, a za který žalovaná žalobci chybně vrátila vyšší přeplatek, než mu náležel. Dle žalobce je právo žalované dlužné pojistné předepsat promlčeno. Žalovaná však v napadeném rozhodnutí neprovedla žádný právní rozbor ustanovení § 18 odst. 1 zákona o pojistném, nevyjádřila se k počítání promlčecí lhůty a k jejímu počátku.
33. Soud se nejprve zabýval nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí, kterou je soud povinen zabývat se i ex officio, tedy i tehdy, není-li vůbec namítána, protože pouze přezkoumatelné rozhodnutí je zpravidla způsobilé být předmětem hodnocení z hlediska tvrzených nezákonností a vad řízení (např. *rozsudek Nejvyššího správního soudu („NSS“) ze dne 28. 8. 2009, č. j. 2 Azs 47/2009-71*).
34. Zrušení správního rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám správních rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze správní rozhodnutí meritorně přezkoumat. Ač není pojem nepřezkoumatelnost v právním předpise definován, z ustálené judikatury vyplývá, že nepřezkoumatelné je takové rozhodnutí, pokud z něho nelze zjistit, jak bylo rozhodnuto, o čem bylo rozhodnuto a proč bylo rozhodnuto zrovna tak, jak bylo. Z ustálené judikatury správních soudů je zřejmé, že institut nepřezkoumatelnosti nelze libovolně rozšiřovat a vztáhnout jej i na případy, kdy se správní orgán podstatou námitky účastníka řízení řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námitky a dopustí se dílčího nedostatku odůvodnění.

Shodu s prvopisem potvrzuje A.

35. Nepřezkoumatelnost není způsobena ani nižší kvalitou odůvodnění, nýbrž závěrem o tom, zda rozhodnutí obsahuje alespoň základní náležitosti do té míry, že může být podrobeno soudnímu přezkumu. Správní orgán není povinen vypořádat každý dílčí argument. Pokud žalobce uplatní pouze obecné námitky, může se s nimi rozkladový orgán vypořádat pouze v obecné rovině (srov. *rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2018, č. j. 8 Afs 71/2007–116*). Námitky lze vypořádat i tak, že správní orgán prezentuje v odůvodnění právní názor odlišný od názoru účastníka řízení, pakliže zdůvodnění tohoto názoru poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí. Tím jsou minimálně *implicitae* vypořádány i námitky účastníka, absence odpovědi na jednotlivé námitky účastníka v odůvodnění rozhodnutí bez dalšího nezpůsobuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí.
36. Podstatné je, aby se správní orgán vypořádal se všemi základními námitkami (srov. *rozsudek NSS ze dne 27. 5. 2015, č. j. 6 As 152/2014–78*). Jak judikoval již *Vrchní soud v Praze v rozsudku ze dne 26. 2. 1993, č. j. 6 A 48/92-23*, rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jestliže z jeho odůvodnění není seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl a jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů. Z odůvodnění správního rozhodnutí tedy musí jednoznačně vyplývat, že se správní orgán posuzovanou věcí zabývala a neopomenul žádné účastnické námitky. Užité argumenty a závěry správního orgánu nesmí vzbudit pochybnosti o jeho nezávislosti a odbornosti. Z odůvodnění musí plynout vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Pokud by tomu tak nebylo, rozhodnutí by bylo nepřezkoumatelným, neboť by nedávalo dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (viz *usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 19.2.2008, č.j. 7 Afs 212/2006-76*).
37. Pro nesrozumitelnost je rozhodnutí nepřezkoumatelné tehdy, jestliže z jeho výroku nelze zjistit, jak vlastně bylo ve věci rozhodnuto, případně, jehož výrok je vnitřně rozporný. *Dle rozsudku NSS ze dne 24. 9. 2003, č. j. 7 A 547/2002-24*, soud zruší rozhodnutí pro nesrozumitelnost odůvodnění zejména tehdy, jestliže odůvodnění nedává smysl, který by svědčil o skutkových a právních důvodech, které pohnuly správní orgán k vydání rozhodnutí (§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.).
38. V nyní projednávané věci žalobou napadené rozhodnutí těmto nárokům nedostálo. Soud nepochybuje o tom, že se námitka promlčení vznesená žalobcem dne 14. 1. 2025 vztahuje k dlužnému pojistnému za rok 2013. Prvostupňové rozhodnutí ale tuto námitku žalobce zcela pomíjí a v rozporu s ní jak ve výroku (viz výše), tak i v odůvodnění, rozhoduje o námitce promlčení dlužných záloh na pojistné za období několika měsíců roku 2024 a penále z doplatku na pojistném a ze záloh na pojistné za léta 2022 – 2024. Z odůvodnění prvostupňového rozhodnutí tak není vůbec zřejmé, jak byla otázka promlčení dlužného pojistného za rok 2013 posouzena.
39. Tento nedostatek odůvodnění prvostupňového rozhodnutí nezhojilo ani napadené rozhodnutí. Správní řízení je ovládáno zásadou jednotností řízení, což znamená, že řízení až do vydání rozhodnutí o řádném opravném prostředku a rozhodnutí správních orgánů obou stupňů tvoří jeden celek. z čehož vyplývá, že rozhodnutí správních orgánů obou stupňů se Shodu s prvopisem potvrzuje A.

mohou vzájemně argumentačně doplňovat v obou směrech (*rozsudek NSS ze dne 14. 10. 2021, č. j. 7 As 447/2016-60*). Nemůže být sporu o tom, že pokud by PSSZ zcela opomenula vypořádat některou z odvolacích námitek, a k jejímu vypořádání by nedošlo ani argumentačním základem napadeného rozhodnutí, bylo by takové rozhodnutí nepřezkoumatelné. V projednávané věci však ani žalovaná deficit odůvodnění prvostupňového rozhodnutí neodstranila, její rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

40. Soud přisvědčuje žalobci, že prvostupňové rozhodnutí, ani napadené rozhodnutí opakovaně vznášenou námitku žalobce ohledně promlčení nároku předepsat dlužné zálohy na pojistné za rok 2013 nijak nevypořádaly. V obou rozhodnutích absentují konkrétní zjištění ohledně splatnosti doplatku pojistného za rok 2013, případného počátku a běhu promlčecí lhůty a právní úvahy ohledně toho, zda došlo nebo nedošlo k promlčení práva předepsat dlužné zálohy pojistného za rok 2013, popř. zda, kdy a jaký konkrétní úkon ke zjištění výše pojistného nebo jeho vyměření žalovaná před uplynutím promlčení lhůty provedla. Není zřejmé, proč PSSZ a následně i žalovaná potvrzujícím výrokem výslovně rozhodují o námitce promlčení zcela jiných nároků žalované na plnění za roky 2022–2024, jejichž promlčení žalobce nenamítal (byť vznikly přemístěním plateb dle § 22a zákona o pojistném). V odůvodnění prvostupňového i napadeného rozhodnutí absentují právní úvahy, zda a na základě jakého zákonného ustanovení lze postupem dle § 22a zákona o pojistném použít platby žalobce na úhradu dluhu na pojistném za rok 2013, jehož promlčení žalobce namítá.
41. Napadené rozhodnutí soud shledává také vnitřně rozporným, neboť ačkoliv jeho výrok potvrzuje prvostupňové rozhodnutí o nevyhovění žalobcově námitce promlčení nároku na dlužné zálohy na pojistné za rok 2013, z odůvodnění lze naopak seznat, že tuto námitku shledává oprávněnou (viz str. 3 napadeného rozhodnutí, kde se uvádí *„Bylo by pak na jeho uvážení, zda podá námitku promlčení, která by v daném případě byla oprávněná ...“* a *„Pokud by účastník řízení chtěl rok 2013 pro výpočet starobního důchodu započíst, musel by dluh na pojistném za rok 2013, i přes oprávněnost námitky promlčení, uhradit.“*). Odůvodnění napadeného rozhodnutí tím, že žalovaná aplikovala „nestandardní postup“ ku prospěchu žalobce, aby tak zohlednila jeho přání započíst rok 2013 pro výpočet starobního důchodu, není vzhledem k obsahu žalobcova odvolání nijak relevantní a nemůže obstát, neboť se tím nijak neodstraňuje nesrozumitelnost prvostupňového i napadeného rozhodnutí a absence zdůvodnění stěžejní odvolací námitky žalobce.
42. Žalovaná tedy nedostála své povinnosti přezkoumat prvostupňové rozhodnutí v kontextu všech odvolacích důvodů a vypořádat se s nimi (*rozsudek NSS ze dne 25. 11. 2009, č. j. 7 Afš 116/2009-70*). Žalovaná se tak dopustila závažné procesní vady, neboť její rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a pro nesrozumitelnost, přičemž nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost předchází nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů (*rozsudek NSS ze dne 23. 7. 2008, sp. zn. 3 As 51/2007*).
43. Soud si je vědom judikatury NSS, dle které, pokud soud dospěl k závěru o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., uvede pouze důvody, v nichž tuto nepřezkoumatelnost spatřuje; další žalobní námitky již nepřezkoumává (*rozsudek NSS ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43, rozsudek NSS z 8. 3. 2005, č. j. 3 As 6/2004-105, publikovaný pod číslem 617/2005 Sb. NSS*).

Shodu s prvopisem potvrzuje A.

44. Soud přesto pro úplnost k odvolací i žalobní námitce promlčení práva předepsat dlužné pojistné za rok 2013 uvádí:
45. Jak uvedl *NSS v rozsudku ze dne 28. 6. 2011, č. j. 3 Ads 7/2011-48*, „je nutné odlišit *právo předepsat* dlužné pojistné upravené v § 18 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb. od *práva vymáhat* vyměřené pojistné upravené v odst. 2 tohoto ustanovení. *Předepsáním* dlužného pojistného je nutné rozumět stanovení výše pojistného, které mělo být za dané konkrétní období odvedeno, přičemž promlčecí doba pro toto stanovení počíná okamžikem splatnosti stanovovaného dlužného pojistného, případně od provedení kvalifikovaného úkonu k jeho zjištění nebo vyměření. Předepsání je tedy stanovení, resp. zjištění a vyměření dlužného pojistného, které mělo být k určitému dni odvedeno (srov. *rozsudek NSS ze dne 17. 6. 2004, č. j. 2 As 81/2003-48*).“ Pokud jde o otázku, co se rozumí pojmem „*vyměření*“ pojistného, od něhož počíná plynout promlčecí doba pro vymáhání pojistného, podle NSS „je nutné za úkon, kterým bylo pojistné vyměřeno podle § 18 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb., považovat takový úkon, kterým bylo pojistné předepsáno podle § 18 odst. 1 citovaného zákona. (...) Úkon ke zjištění výše pojistného nebo jeho vyměření musí mít za cíl zjištění dosud chybějících skutkových informací či jejich shromáždění ke zjištění neodvedeného pojistného za určité období, nikoli pouze informace o výši nesplacené dlužné částky pojistné vycházející z již zjištěného pojistného (obdobně též *rozsudek NSS ze dne 17. 6. 2004 č. j. 2 As 81/2003-48*).“.
46. Z citovaného *rozsudku NSS ze dne 28. 6. 2011, č. j. 3 Ads 7/2011-48*, dále vyplývá, že „ze znění § 18 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb. ve spojení s § 104g zákona č. 582/1991 Sb. vyplývá, že *úkonem, kterým byla vyměřena výše dlužného pojistného v daném právním režimu, může být pouze platební výměr nebo výkaz nedoplatků*. Pouhé sdělení údaje o aktuální výši dlužné částky totiž zajiště není vyměřením dlužného výživného. Proto za určující individuální správní akt, od jehož vydání se počítá běh promlčecí lhůty k právu vymáhat pojistné, je třeba považovat takový individuální správní akt, kterým byla poprvé náležitě vyčíslena výše pojistného, jež měla být za stanovené období odvedena.“. Dle tohoto judikátu dále „orgány sociálního zabezpečení tedy mohou činit po dobu deseti let od splatnosti pojistného úkony k předepsání dlužného pojistného, aniž by vůči nim mohla být úspěšně vznesena námitka promlčení (za určitých podmínek se tato lhůta přerušuje), a následně může takto předepsané dlužné pojistné vymáhat po dobu deseti let (do této doby se nezapočítává doba řízení u soudu).“.
47. Dle *rozsudku NSS ze dne 17. 6. 2004, č. j. 2 As 81/2003-48*, pokud se jedná o posouzení úkonu přerušujícího běh promlčecí lhůty, může jím být „pouze úkon kvalifikovaný, tedy nikoliv jakýkoliv úkon ve věci pojistného či penalizace učiněný vůči poplatníkovi v průběhu promlčecí doby. Kvalifikovanost pak spočívá v tom, že se musí jednat o úkon směřující ke zjištění výše penále nebo k jeho vyměření, a to penále za konkrétní období.“ Dle tohoto *rozsudku NSS* nelze za takový úkon považovat pouhé vyúčtování, kterým bylo provedeno započtení přeplatku na nedoplatky a ve kterém bylo uvedeno penále, neboť „úkon nesledoval zjištění žádných skutečností rozhodných pro zjištění výše penále.“.
48. Z pohledu aplikace ustanovení § 18 odst. 1 zákona o pojistném („Právo předepsat dlužné pojistné se promlčuje za 10 let ode dne splatnosti.“) na projednávaný případ je pak podstatné, že z ustanovení § 14a odst. 3 zákona o pojistném vyplývá, že *doplatek na pojistném je splatný nejpozději do osmi dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o pojistném za kalendářní rok*.

Shodu s prvopisem potvrzuje A.

49. Žalobce jako osoba samostatně výdělečně činná byl tedy podle § 15 odst. 1 zákona o pojistném povinen podat PSSZ na předepsaném tiskopise přehled o příjmech a výdajích za rok 2013 nejpozději do jednoho měsíce ode dne uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmu fyzických osob za tento kalendářní rok, tj. nejpozději do 2. 5. 2014, podával-li by žalobce daňové přiznání sám, po případě do 1. 8. 2014, podával-li by za něj daňové přiznání daňový poradce. Doplatek na pojistném za rok 2013 byl tak splatný nejpozději do osmi dnů od tohoto data. Ze správního spisu nevyplývá a žádný z účastníků ani netvrdil, že by v desetileté promlčení době, tedy do 10. 5. 2024, resp. 9. 8. 2024, bylo žalovanou dlužné pojistné předepsáno, nebo že by byl proveden kvalifikovaný úkon ke zjištění výše pojistného nebo jeho vyměření, přičemž ode dne, kdy by se o takovém úkonu plátce pojistného dozvěděl, by započala plynout nová promlčecí lhůta.
50. Dále soud dodává, že je třeba přisvědčit žalované, že ve vztahu k právu předepsat doplatek na pojistném může dojít pouze k jeho promlčení, nikoliv prekluzi (srovnej *rozsudek NSS z 16. 5. 2024, č. j. 6 AfS 269/2023-29*).

Závěr a náklady řízení

51. Soud uzavírá, že žalovaná zatížila napadené rozhodnutí nepřezkoumatelností spočívající v nedostatku důvodů a v nesrozumitelnosti, proto soud napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro vady řízení zrušil a věc podle ustanovení § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalované k dalšímu řízení. V tomto řízení bude na žalované, aby se jednoznačně vypořádala s žalobcem vznesenou námitkou promlčení práva předepsat dlužné pojistné za rok 2013 a vysvětlila, zda ji považuje za oprávněnou a z jakých důvodů. Právním názorem soudu je správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
52. O nákladech řízení soud rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů v řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který věci úspěch neměl. V řízení měl plný úspěch žalobce, proto soud rozhodl o povinnosti žalované zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení částku 3 000 Kč, která je tvořena zaplaceným soudním poplatkem v této výši. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci uvedenou částku do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

“V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha dne 31. března 2026

Shodu s prvopisem potvrzuje A.

JUDr. Ivanka Havlíková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje A.